

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 11/2008 vp

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2007

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä huhtikuuta 2008 lähettänyt hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2007 (K 2/2008 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan ja ulkoasiainvaliokuntaan ja samalla määrännyt, että pysyvien erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kehittämisspäälikkö Jouni Kangasniemi, suunnittelupäälikkö Kirsi Kangaspunta, opetusneuvos Merja Leinonen, johtaja Jukka Liedes ja opetusneuvos Seija Rasku, opetusministeriö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut:

- professori Jukka Kempainen

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Opetusministeriö on lausunnossaan sivistysvaliokunnalle täydentänyt selvitystä toimintakerptomuksessa lausumien johdosta tehtyjen toimenpiteiden osalta vuotta 2007 koskien.

Eduskunnan lausumat

Uusi koululainsäädäntö (HE 86/1997 vp). Opetusministeriö on antanut valiokunnalle lisäselvitystä lausumista. Ministeriön mukaan tukiope-
tusta ei tilastoida, mutta 7.—9. luokkien opetuksesta koottiin tietoa Opetushallituksen ja Stake-
sin vuonna 2007 toteuttaman TedBM-hankkeen
esitutkimuksen yhteydessä. Lukuvuonna 2006—
2007 tukiope-
tusta ei resursoinut lainkaan 4,2 %
kouluista ja 41,4 % kouluista osoitti tukiope-
tusten käyttöön alle kaksi tuntia viikossa 100:aa
oppilasta kohti. Vähintään 10 tuntia viikossa

100:aa oppilasta kohti kohdensi 21,4 % kouluista. Vastaavasti tukiope-
tusten toteutumat syyslu-
kukaudella 2006 olivat siten, että 3,3 %:ssa kou-
luista ei sitä toteutettu lainkaan ja alle kaksi tun-
tia toteutui 50,7 %:ssa kouluista. Vähintään 10
tuntia tukiope-
tusta 100:aa oppilasta kohti toteu-
tui 23,4 %:ssa kouluista.

Opetusministeriön marraskuussa 2007 val-
mistuneen strategian mukaisesti nykyistä käy-
täntöä muutetaan siten, että painopistettä siirre-
tään aiempaa selkeämmin varhaiseen tukeen ja
ennalta ehkäisevään toimintaan. Tehostettu tuki
on ensisijainen tukimuoto ennen erityisopetus-
päästöä. Tehostetun tuen muotoja ovat mm. tu-
kiope-
tus, osa-aikainen erityisopetus ja oppilas-
huollon palvelut. Tähän liittyvät uudistukset,
kuten lainsäädännön ja opetussuunnitelman pe-
rusteiden muutokset, valmistellaan siten, että ne
voidaan ottaa kunnissa ja kouluissa käyttöön
vuonna 2010. Opetusministeriö myönsi helmi-

kuussa 2008 kunnille valtion erityisavustuksia tehostetun ja erityisen tuen kehittämistoimiin 233 kunnalle 7,4 miljoonaa euroa.

Lausuman 6 osalta opetusministeriö toteaa, että taiteen perusopetuksen oppilaitosverkon tilannetta koskeva selvitys on tarkoitus päivittää vuonna 2008. Syksyllä 2007 päätettiin uusien taiteenalojen ja koulutuksen järjestäjien ottamisesta opetustuntikohtaisen valtionosuuden piiriin vuonna 2008. Vuoden 2008 alusta valtionosuuden piirissä on 36 muiden taiteenalojen kuin musiikin oppilaitosta (arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, tanssi, teatteritaide, sanataide, sirkustaide).

Valiokunta toteaa, että taiteen perusopetusta koskeva lainsäädäntö on sinänsä toimiva, mutta opetustuntikohtaista valtionosuuteen oikeuttavaa tuntimäärää ei ole voitu lisätä tarpeen ja koulutusta antavien tahojen toiveiden mukaisesti.

Opettajankouluttajien jatko- ja täydennyskoulutusohjelma (HE 74/1999 vp). Opetusministeriö on antanut valiokunnalle lisäselvitystä lausumista. Vuonna 2007 on julkistettu raportti, jossa arvioitiin muun muassa opettajien täydennyskoulutuksen tilaa ja kehittämissuunnitelmassa mainittujen suositusten toteutumista sekä tarkasteltiin opettajien täydennyskoulutuksessa tapahtuneita muutoksia. Vuoden 2008 alusta opetusministeriö on asettanut opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunnan. Neuvottelukunta seuraa koko opetushenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutuksen toteutumista.

Kunta- ja koulutason arviointityön tehostaminen (HE 135/2002 vp). Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että arviointijärjestelmän kehittämistoimenpiteiden edellyttämät muutokset koulutusta koskeviin lakeihin ja koulutuksen arvioinnista annettuun asetukseen valmistellaan siten, että ne voivat tulla voimaan 1.1.2010. Jatkovalmistelussa otetaan huomioon koulutuksen järjestäjätason arvioinnin tuen tarpeet ja valtakunnallisten arviointitulosten hyödynnettävyyden parantaminen.

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistuksen vaikutukset, korkeakoulujen järjestämä täydennyskoulutus (HE 140/2002 vp). Opetusministeriö on antanut valiokunnalle lisäselvitystä lausumista. Vuoden 2006 alussa kumoutuivat sellaisten ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjien järjestämisluvut, jotka eivät olleet järjestäneet lisäkoulutusta eivätkä vuosina 2003—2005 saaneet siihen valtionosuutta.

Hallitusohjelman mukaan toimeenpannaan ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus, jossa selkiytetään hajanainen hallinto, rahoitus, tarjonta ja etuudet. Opetusministeriö on 16.8.2007 asettanut uudistuksen valmistelua varten johtoryhmän, jossa ovat mukana vastuuministeriöt (OPM, TEM ja STM) ja työelämän valtakunnalliset keskusjärjestöt. Uudistus kattaa ammatillisen aikuiskoulutuksen, korkeakoulujen aikuiskoulutuksen, työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ja henkilöstökoulutuksen. Korkeakoulujen täydennyskoulutusta koskevat kysymykset ovat keskeinen osa uudistuksen valmistelua.

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot (HE 14/2005 vp — EV 59/2005 vp). Opetusministeriön lisäselvityksen mukaan vuonna 2005 ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon aloituspaikkoja oli 300 ja vuonna 2007 niitä oli 1 700. Määrä kasvaa edelleen vuoteen 2008 mennessä 2 000 aloituspaikkaan.

Ammattiosaamisen näytöt (HE 41/2005 vp — EV 94/2005 vp). Eduskunta edellytti 21.6.2005, että yksikköhintojen keskimääräisiä euromääriä vahvistettaessa otetaan huomioon ammattiosaamisen näyttöjärjestelmän tehtävien laajuudesta ja laadun varmistamisesta aiheutuvat lisäkustannukset. Kevään 2008 kehyspäätöksen mukaisesti lisäkustannukset otetaan huomioon vuoden 2009 talousarvioesityksessä ja vuoden 2009 yksikköhintapäätöstä valmisteltaessa.

Koulutuspoliittinen selonteko (VNS 4/2006 vp — EK 35/2006 vp). Opetusministeriö on antanut valiokunnalle lisäselvitystä. Kahdeksannen lausuman osalta ministeriö toteaa, että työnantaja- ja työntekijäjärjestöt vastaavat opettajien työai-

kaa ja sen vaikutuksia ja kustannuksia koskevista arvioinneista.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että seuraavien lausumien johdosta suoritettut, kertomuksessa selostetut toimenpiteet ovat riittäviä tai lausumat muutoin ovat käyneet tarpeettomiksi:

— Vaikeasti kehitysvammaisten opetus (s. 174)

— Uusi koululainsäädäntö (HE 86/1997 vp), kaikki lausumat

— Lapsille haitallisen aineiston leviämisen ehkäiseminen (HE 2/2000 vp)

— Yliopistojen tilakustannukset (HE 30/2001 vp)

— Kunta- ja koulutason arviointityön tehostaminen (HE 135/2002 vp)

— Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistuksen vaikutukset, korkea-

koulujen järjestämä täydennyskoulutus (HE 140/2002 vp), molemmat lausumat

— Tekijänoikeuslaki, vaikutusten seuraaminen (HE 28/2004 vp), 1. lausuma

— Esiopetus, ryhmäkoot (VNS 7/2004 — EK 1/2005 vp)

— Ammattiosaamisen näytöt (HE 41/2005 vp)

— Kansan- ja kansalaisopistojen rahoitus (HE 112/2005 vp — EV 185/2005 vp), 2. lausuma

— Koulutuspoliittinen selonteko (VNS 4/2006 vp), 2., 3., 4., 6. ja 8. lausuma.

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Raija Vahasalo /kok
vpj. Tuomo Hänninen /kesk
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Claes Andersson /vas
Timo Heinonen /kok
Anneli Kiljunen /sd
Sanna Lauslahti /kok
Mikaela Nylander /r

Lauri Oinonen /kesk
Tuula Peltonen /sd
Tuomo Puumala /kesk
Leena Rauhala /kd
Tommy Tabermann /sd
Mirja Vehkaperä /kesk
vjäs. Marko Asell /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.